

Biroul permanent al Senatului
Bp 578 109.12.2016

AVIZ

referitor la propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată

Analizând propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr.B578 din 8.11.2016,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.1 lit.a) din Legea nr.73/1993, republicată și art.46(2) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează favorabil propunerea legislativă, cu următoarele observații și propuneri:

1. Propunerea legislativă are ca obiect modificarea și completarea Legii nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările ulterioare, intervențiile legislative fiind argumentate în Expunerea de motive prin faptul că au fost constatate erori sau omisiuni de reglementare în noul Cod de procedură civilă.

Prin conținut și obiectul de reglementare, propunerea legislativă face parte din categoria legilor organice, iar în aplicarea art.75 alin.(1) din Constituția României, prima Cameră sesizată este Senatul.

2. Semnalăm că, potrivit prevederilor art.8 alin.(4) din Legea nr.24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, **„Textul legislativ trebuie să fie formulat clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure sau echivoce. Nu se folosesc termeni cu încărcătură afectivă. Forma și estetica exprimării nu trebuie să prejudicieze stilul juridic, precizia și claritatea dispozițiilor.”**

Menționăm că, în ceea ce privește aceleași cerințe de calitate a normelor, garanție a principiului legalității, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin hotărârile din 4 mai 2000, 25 ianuarie 2007, 24 mai 2007 și 5 ianuarie 2010, pronunțate în cauzele Rotaru împotriva României (paragraful 52), Sissanis împotriva României

(paragraful 66), Dragotoniou și Militaru-Pidhorni împotriva României (paragraful 34) și Beyeler împotriva Italiei (paragraful 109), a reținut obligativitatea asigurării acestor standarde de calitate a legii drept garanție a principiului legalității. În plus, a fost statuat faptul că nu poate fi considerată drept „lege” decât o normă enunțată cu suficientă precizie, pentru a permite cetățeanului să își controleze conduita; apelând la nevoie la consiliere de specialitate în materie, el trebuie să fie capabil să prevadă, într-o măsură rezonabilă, față de circumstanțele speței, consecințele care ar putea rezulta dintr-o anumită faptă.

În acest sens, pentru claritatea, predictibilitatea și precizia normelor, recomandăm reformularea corespunzătoare a expresiei „*încălcarea trebuie să fie concretă și efectivă*” utilizată la **pct.1** în ceea ce privește norma propusă pentru **art.541 alin.(3)**, respectiv a expresiilor „*natura specifică a arbitrajului*” și „*exigențele activității comerciale*” din textul propus la **pct.7** pentru **art.575 alin.(2)**.

3. Pentru rigoare normativă, este necesară eliminarea din **titlu** a cuvântului „republicată”.

Totodată, pentru aceleași considerente, este necesară reformularea **părții introductive a articolului unic**, astfel:

„**Articol unic.** - Legea nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă, **republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.247 din 10 aprilie 2015, cu modificările ulterioare**, se modifică și se completează, după cum urmează:”.

4. Semnalăm că la **pct.1** se propune atât modificarea, cât și completarea cu un alineat a art.541. Menționăm că, potrivit normelor de tehnică legislativă, fiecare operațiune ar trebui să facă obiectul unui punct distinct, ceea ce implică renumerotarea actualelor puncte.

Totodată, la actualul **pct.9**, deoarece art.583 este structurat în prezent într-un singur alineat, intervenția trebuie să vizeze modificarea în întregime a respectivului articol.

Ca urmare, pentru o exprimare specifică stilului normativ, este necesară reformularea tuturor **părților dispozitive ale articolului unic**, astfel:

„**1. Alineatul (2) al articolului 541 se modifică și va avea următorul cuprins:**

«(2)...;»;

„**2. După alineatul (2) al articolului 541 se introduce un nou alineat, alin.(3), cu următorul cuprins:**

«(3) ...;»;

- „3. **Alineatul (2) al articolului 544 se modifică și va avea următorul cuprins:**
«(2)...;»”;
- „4. **Alineatul (2) al articolului 548 se abrogă”;**
- „5. **Alineatul (1) al articolului 550 se modifică și va avea următorul cuprins:**
«(1)...;»”;
- „6. **Alineatul (1) al articolului 551 se modifică și va avea următorul cuprins:**
«(1)...;»”;
- „7. **Alineatul (3) al articolului 556 se modifică și va avea următorul cuprins:**
«(3)...;»”;
- „8. **Alineatul (2) al articolului 575 se modifică și va avea următorul cuprins:**
«(2)...;»”;
- „9. **Alineatul (3) al articolului 579 se modifică și va avea următorul cuprins:**
«(3)...;»”;
- „10. **Articolul 583 se modifică și va avea următorul cuprins:**
«(1)...»
«(2)...»”;
- „11. **La alineatul (1) al articolului 603, litera g) se modifică și va avea următorul cuprins:**
«g)...;»”;
- „12. **Alineatul (3) al articolului 603 se abrogă”;**
- „13. **Articolul 606 se modifică și va avea următorul cuprins:”;**
- „14. **La alineatul (1) al articolului 608, litera h) se modifică și va avea următorul cuprins:**
«h)...;»”;
- „15. **După alineatul (2) al articolului 617 se introduce un nou alineat, alin.(3), cu următorul cuprins:**
«(3) ...»”;
- „16. **Alineatul (1) al articolului 618 se modifică și va avea următorul cuprins:**
«(1)...;»”;
- „17. **Alineatele (2) și (5) ale articolului 619 se modifică și vor avea următorul cuprins:**

«(2)...;»

«(5)...».

5. La pct.1, în ceea ce privește textul propus pentru **art.541 alin.(2)**, semnalăm că este vizată eliminarea condiției ca regulile de procedură derogatorii de la dreptul comun, stabilite de părțile litigante și tribunalul arbitral competent, **să nu fie contrare dispozițiilor imperative ale legii**. În instrumentul de motivare și prezentare a prezentei propuneri legislative, intervenția este motivată de faptul că *„nici convențiile internaționale în domeniul arbitrajului (la care România este parte) nu operează cu «norme imperative», ci doar cu «ordinea publică»”*. Semnalăm că sintagma „dispozițiilor imperative ale legii” utilizată în prezent în norma vizată se referă atât la cele din Cartea a IV-a - Despre arbitraj din Codul de procedură civilă, cât și la cele care sunt reglementate de alte acte normative și au incidență directă asupra litigiului supus arbitrajului. Normele imperative din cuprinsul Cărții a IV-a au menirea să asigure o procedură uniformă, vizând stabilirea domeniului de aplicare al arbitrajului, participanții la procesul arbitral, principiile procesuale, precum și competența materială a instanțelor judecătorești chemate să verifice activitatea arbitrală.

În acest sens, menționăm că, *de lege lata*, alineatul (2) al articolului 541 relevă natura convențională a arbitrajului, în sensul că modul de organizare și administrare este lăsat la alegerea părților litigante sau a tribunalului arbitral. În literatura de specialitate¹ s-a precizat că *„părțile, înțelegând să renunțe la garanțiile oferite în procesul civil obișnuit prin recurgerea la arbitraj, trebuie ferite de orice abuz din partea arbitrilor, care sunt obligați să asigure desfășurarea procesului civil cu respectarea principiilor fundamentale ale oricărui proces civil, în special egalitatea și contradictorialitatea. Pavază acestor idei stau ordinea publică și dispozițiile imperative ale legii, de la care părțile și tribunalul arbitral nu pot deroga prin convențiile asupra arbitrajului. Datorită faptului că ordinea publică vizează organizarea societății, este firesc*

---

¹ A se vedea Gabriel Boroș, Octavia Spineanu-Matei, Andreia Constanda, Carmen Negrilă, Veronica Dănăilă, Delia Narcisa Theohari, Marcel Dumitru Gavriș, Flavius Păncescu, Marius Eftimie, Mirela Stancu - *Noul Cod de procedură civilă - comentariu pe articole*. Ediția a 2-a revizuită și adăugită, Editura Hamangiu, București, 2016, pag.280.

ca arbitrajul să nu aducă atingere legilor care reglementează această organizare, cum ar fi starea și capacitatea persoanelor”.

Precizăm că, potrivit prevederilor art.11 din Legea nr.287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările ulterioare, „***Nu se poate deroga prin convenții sau acte juridice unilaterale de la legile care interesează ordinea publică sau de la bunele moravuri.***” Menționăm că, în materia arbitrajului reglementat de Cartea a IV-a - Despre arbitraj din Codul de procedură civilă, se mențin în continuare norme care trimit la dispoziții imperative ale aceluiași act normativ, precum art.575 alin.(2), chiar în forma propusă de inițiatorii prezentei propuneri legislative, potrivit căreia „*principiile fundamentale ale procesului civil prevăzute la art.5 alin.(2), art.8-10, art.12-16, art.19-21, art.22 alin.(1), (2), (4), (5) și (6) sunt aplicabile în mod corespunzător și în procedura arbitrală*”. Totodată, art.581 alin.(1) reglementează condițiile în care terții pot participa la procedura arbitrală, trimitând la prevederile art.61-77.

Formulăm prezenta observație și pentru **pct.2**, în ceea ce privește norma propusă pentru **art.544 alin.(2)**, precum și pentru **pct.13**, referitor la textul propus pentru **art.608 alin.(1) lit.h**).

Referitor la norma propusă pentru **art.541 alin.(3)**, pentru claritatea normei, apreciem că ar trebui reformulat textul, astfel încât să se înțeleagă că este vorba de regulile de procedură derogatorii de la dreptul comun, prevăzute la alin.(2) al aceluiași articol.

6. La actualul **pct.5**, referitor la norma propusă pentru **art.551 alin.(1)**, semnalăm că se propune eliminarea sancțiunii nulității pentru ipoteza în care, în compromis, nu se arată obiectul litigiului. Menționăm că, *de plano*, prin compromis se urmărește **soluționarea unui litigiu determinat**, astfel încât apreciem că, prin eliminarea respectivei sancțiuni, textul propus devine insuficient de precis.

7. La actualul **pct.10**, în ceea ce privește textul propus pentru **art.603 alin.(1)**, pentru rigoarea normei, recomandăm reformularea textului, astfel încât, pentru ipoteza în care un arbitru refuză să semneze hotărârea, să se facă mențiunea corespunzătoare în acest act. Totodată, apreciem că, pentru eficiența normei, textul ar putea să conțină și ipoteza în care un arbitru se află în imposibilitatea de a semna hotărârea.

8. La actualul **pct.12**, semnalăm că actuala redactare a **art.606** este similară art.34 pct.2 din Regulile de arbitraj UNCITRAL/CNUDCI².

Referitor la norma propusă pentru partea de final a **art.606**, potrivit căreia hotărârea arbitrală comunicată părților „*are efectele unei hotărâri judecătorești definitive*”³, apreciem că textul trebuie corelat cu norma de la art.614 din același act normativ, potrivit căreia **hotărârea arbitrală se duce la îndeplinire de bunăvoie de către partea împotriva căreia s-a pronunțat, de îndată sau în termenul arătat în cuprinsul acesteia. Dacă hotărârea arbitrală nu este executată de bunăvoie de către debitor, creditorul poate recurge la executarea silită.** Totodată, menționăm că art.615 prevede că „*hotărârea arbitrală constituie titlu executoriu și se execută silit întocmai ca și o hotărâre judecătorească*”.

9. La actualul **pct.14**, pentru unitate terminologică cu art.621, recomandăm înlocuirea sintagmei „conform prezentei Cărți” din partea de final a normei propuse pentru **art.617 alin.(3)** prin sintagma „**potrivit prevederilor prezentei cărți**”.

PRESEDINTE
dr. Dragoș ILESCU

București

Nr. 1246 / 7. 12. 2006

---

² „*Toutes les sentences sont rendues par écrit. Elles sont définitives et s'imposent aux parties. Les parties exécutent sans délai toutes les sentences.*”

³ Semnalăm că o redactare similară o întâlnim la art.1484 din Codul de procedură civilă din Franța: „*La sentence arbitrale a, dès qu'elle est rendue, l'autorité de la chose jugée relativement à la contestation qu'elle tranche*”, precum și la art.1055 din Codul de procedură civilă din Germania: „*Der Schiedsspruch hat unter den Parteien die Wirkungen eines rechtskräftigen gerichtlichen Urteils.*”

Lege privind Codul de procedură civilă

A se vedea art. XII - XIX din Legea nr. 2/2013- M.Of. nr. 89/12 feb. 2013;Decizia ICCJ nr. 8/2015- M.Of. nr. 539/20 iul. 2015(art. 450 alin. (5) raportat la art. 997 și următoarele și art. 719 alin. (7));Decizia ICCJ nr. 13/2015- M.Of. nr. 690/11 sep. 2015(art. 94 și art. 95; Decizia ICCJ nr. 7/2016- M.Of. nr. 461/22 iun. 2016(art.127 alin. (1) și (3))

1	republicare cu renumerotare	M. Of. nr. 247/10 apr. 2015 Lege privind Codul de procedură civilă	
2	admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 485/2015 M. Of. nr. 539/20 iul. 2015 Decizia nr. 485 din 23 iunie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 13 alin. (2) teza a doua, art. 84 alin. (2) și art. 486 alin. (3) din Codul de procedură civilă	<i>art. 13 alin. (2) teza a doua, art. 84 alin. (2), și art. 486 alin. (3) cu referire la mențiunile care decurg din obligativitatea formulării și susținerii cererii de recurs de către persoanele juridice prin avocat sau consilier juridic</i>
3	modificări prin	D.C.C. nr. 839/2015 M. Of. nr. 69/1 feb. 2016 Decizia nr. 839 din 8 decembrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 493 alin. (5)-(7) din Codul de procedură civilă	<i>suspendă pentru o perioadă de 45 de zile dispozițiile art. 493 alin. (5) (cu referire la sintagma "sau că recursul este vădit nefondat") (termenul se împlinesște la data de 17.03.2016), după care operează prevederile art. 147 din Constituție</i>
4	admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 839/2015 M. Of. nr. 69/1 feb. 2016 Decizia nr. 839 din 8 decembrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 493 alin. (5)-(7) din Codul de procedură civilă	<i>art. 493 alin. (5) (sintagma "sau că recursul este vădit nefondat")</i>
5	admisă excepție de neconst. prin	D.C.C. nr. 866/2015 M. Of. nr. 69/1 feb. 2016 Decizia nr. 866 din 10 decembrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 509 alin. (1) pct. 11 și alin. (2) din Codul de procedură civilă	<i>art. 509 alin. (1) (sintagma „pronunțate asupra fondului sau care evocă fondul” este neconstituțională cu referire la motivul de revizuire prevăzut la pct. 11 din cuprinsul acestora)</i>
6	modificări prin	D.C.C. nr. 866/2015 M. Of. nr. 69/1 feb. 2016 Decizia nr. 866 din 10 decembrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 509 alin. (1) pct. 11 și alin. (2) din Codul de procedură civilă	<i>suspendă pentru o perioadă de 45 de zile dispozițiile art. 509 alin. (1) (constată sintagma „pronunțate asupra fondului sau care evocă fondul” este neconstituțională cu referire la motivul de revizuire prevăzut la pct. 11 din cuprinsul acestora) (termenul se împlinesște la data de 17.03.2016), după care operează dispozițiile art. 147 din Constituție</i>
7	modificări prin	D.C.C. nr. 895/2015 M. Of. nr. 84/4 feb. 2016 Decizia nr. 895 din 17 decembrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 641 și art. 666 din Codul de procedură civilă	<i>suspendă pentru 45 de zile dispozițiile art. 666 (termenul se împlinesște la 20 martie 2016) după care operează prevederile art.147 din Constituție</i>

1246

- 8 admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 895/2015 M. Of. nr. 84/4 feb. 2016 art. 666
Decizia nr. 895 din 17 decembrie 2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 641 și art. 666 din Codul de procedură civilă
- 9 modificări prin O.U.G. nr. 1/2016 M. Of. nr. 85/4 feb. 2016
Ordonanță de urgență pentru modificarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și a unor acte normative conexe
modifică art. 603 alin. (3), art. 615, art. 628 alin. (5), art. 635, art. 641, art. 651 alin. (3), art. 665, art. 666, art. 670 alin. (6), art. 680 alin. (2), art. 699 alin. (2), art. 712 alin. (3), art. 720 alin. (8), art. 732 alin. (2), art. 783 alin. (1), art. 820, art. 856 alin. (2), art. 889, art. 955 alin. (1)
- 10 admisă excepție de neconst. prin D.C.C. nr. 169/2016 M. Of. nr. 353/9 mai 2016
Decizia nr. 169 din 24 martie 2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 142 alin. (1) teza întâi și art. 145 alin. (1) teza întâi din Codul de procedură civilă
art. 142 alin. (1) teza întâi și art. 145 alin. (1) teza întâi din Codul de procedură civilă sunt constituționale în măsura în care motivul de bănuială legitimă nu se raportează la calitatea de parte a curții de apel în raza căreia funcționează instanța investită cu judecarea litigiului